

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Bugün ülkemizde, ceza infaz mantığındaki sorunlar ve sıkıntılar ile cezaevindeki kötü yaşam koşullarının çok ciddi hak ihlalleri ve insanlık dışı manzaraların doğmasına sebebiyet verdiği bilinmektedir.

CHP Cezaevi İnceleme ve İzleme Komisyonu üyeleri olarak yapmış olduğumuz cezaevi ziyaretlerinde karşılaştığımız fiziki koşullar, tarafımıza aktarılan hak ihlalleri ve keyfi uygulamalar cezaevlerinde kapsamlı fiziki yenileme projelerine ve insan haklarına dayalı bir ceza infaz sistemi reformuna ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir. Bu doğrultuda, cezaevi koşullarının insanlık onuruna yakışır bir hale getirilmesi ve adil bir ceza infaz sisteminin oluşturulması gerekmektedir. Bu, insan haklarına saygılı demokratik bir rejime sahip sosyal bir hukuk devleti olmanın gereğidir.

Bu noktada başlanılacak reform girişimlerinde mutlaka dikkate alınması gereken hususlar arasında, cezaevlerinin “ötekileri” olarak anılabilecek engelli, LGBT, yabancı uyruklu, yaşlı ve çocuklu mahpusların durumları ve talepleri de bulunmaktadır.

Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği (CİSST) tarafından engelli, LGBT, yabancı uyruklu ve yaşlı mahpusların durumlarını anlaşılır kılmak, sorunlarını tespit edebilmek ve bu sorunlara çözüm önerileri oluşturabilmek için hazırlanan “Özel İhtiyaçları Olan Mahpuslar Projesi Sonuç Raporu”nda yer verilen tespitler, bu mahpuslar açısından cezaevi koşullarının ve ceza infaz sisteminin geldiği vahim boyutu bir kez daha gözler önüne sermektedir. Açıklanan Rapor’da da değinilen birçok hak ihlali ve sorun hakkında hem TBMM İnsan Hakları Komisyonu’na hem de CHP Cezaevi İnceleme ve İzleme Komisyonu’na her geçen gün daha fazla mektup gelmektedir.

Bu noktada, cezaevlerinin “ötekilerinden” olan LGBT mahpusların, kendi güvenlikleri gerekçe gösterilerek diğer mahpuslarla bir araya getirilmediği bilinmektedir. Ortak kullanım alanlarından mahrum bırakılan LGBT mahkûmların diğer yandan da açık cezaevine transfer hakkı olmalarına rağmen bu haklarını kullanmalarına izin verilmemektedir. Tecrit içinde tecrit yaşayan LGBT mahkûmlar diğer birçok konuda hak ihlaline, ayrımcı ve keyfi uygulamalara tabi tutulmaktadırlar.

Yine cezaevlerinin “ötekilerinden” olan engelli mahkûmlar için cezaevlerindeki fiziki koşullar zaten zor olan cezaevi yaşam koşullarını daha da güçleştirmektedir. Cezaevlerinde özellikle sosyal kullanım alanlarının (spor vb.) üst katlarda olması ve ranzalı koğu sistemleri

engelli mahkûmları adeta koğuş duvarları içinde çifte mahkûmiyet yaşamasına sebebiyet vermektedir.

Diğer yandan yabancı uyruklu mahkûmların ülkelerine sevk edilmesi ve cezalarının geri kalanını kendi vatanlarında geçirilebilmeleri halen ciddi bir sorundur. Ülkelerinden uzakta, çoğu dil bilmeyen ve maddi imkânları bulunmayan bu mahkûmlarda çok ciddi sorunlar ve hak ihlalleri ile karşı karşıya kalmaktadır.

Cezaevlerinde bulunana yaşlı kimselerin ise mevcut koşullar içinde hayatta kalmaları bile mucizedir. Genç ve orta yaşlı mahpusların bile üstesinden gelmekte zorlandığı cezaevindeki kötü yaşam koşulları yaşlı mahkûmlar için çok daha acımasız hale gelebilmektedir. Cezaevinde bulunan yaşlı kimselerin “kocama ve ağır hastalık” halinde hakları olan tahliyelerinin gecikmesi ise ayrı bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır.

Son olarak, ebeveynlerinin cezaevinde bulunmasından dolayı dört duvar arasında yaşamak zorunda olan çocukların sürdürmekte oldukları hayat açık bir şekilde çocuk haklarının ihlali olarak karşımıza çıkmaktadır. Çocuklu mahpuslar ve bu çocuklar için cezaevlerindeki yaşam koşulları acilen özel olarak değerlendirilmeye ihtiyaç duymaktadır.

Ülkemizde suç ve ceza arasındaki eşitsiz ve hatta hakkaniyetten uzak bir şekilde şekillendirilmiş ilişkinin ve kurumsal işleyişin ciddi bir reforma tabi tutulması gerekirken, cezaevlerindeki mevcut koşulların biran önce çözüm beklediği gözden kaçmamalıdır. Acilen özel çözüm paketlerinin devreye sokulması için belirli düzenlemeler hayata geçirilmelidir. Bu düzenlemelerden en acil olanları arasında “özel ihtiyaçları bulunan mahkûmların” durumları gelmektedir. Bu ihtiyaçtan hareketle cezaevlerinin “ötekileri” olan engelli, LGBT, yabancı uyruklu, yaşlı ve çocuklu mahpusların durumlarının araştırılması, yaşadıkları hak ihlallerinin tespit edilmesi ve çözüm önerilerinin oluşturulması adına Anayasa’nın 98, İçtüzüğü’nün 104. ve 105’inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Veli AĞBABA

Malatya Milletvekili

Dr. Neler Selçuk
Gaziantep

Hasan ÖREK
Manisa

İlhan Demiroz
Bursa

Hasan Özer
İstanbul

Mehmet S. Kesimoğlu
K. E.

